

PRZEPRASZAMY

Granica Praw Człowieka.pl

Informacja prasowa

18 grudnia, Międzynarodowy Dzień Migrantów

Granica Praw Człowieka/ PRZEPRASZAMY

Organizacje społeczne przepraszają uchodźców za łamanie praw człowieka przez polskie władze.

Przy przejściu granicznym w Terespolu pojawił się ogromny napis „PRZEPRASZAMY – GRANICA PRAW CZŁOWIEKA”. To najważniejsze organizacje w Polsce, które działają na rzecz uchodźców i migrantów, na czele z Amnesty International, Helsińską Fundacją Praw Człowieka i Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej przepraszają uchodźców za łamanie praw człowieka przez polskie władze. Każdego dnia na przejściu granicznym między Polską a Białorusią ludzie proszą o ochronę. Większość próśb jest ignorowana przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Bezpieczeństwo wielu uchodźców jest zagrożone.

Konsorcjum organizacji społecznych działających na rzecz uchodźców i migrantów przeprasza za łamanie praw człowieka przez polskie władze.

Napis „PRZEPRASZAMY” w Terespolu to wspólny gest Amnesty International, Fundacji Nasz Wybór, Fundacji Polska Gościnność, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Migrant Info Point, Stowarzyszenia Homo Faber, Stowarzyszenia Interwencji Prawnej, Stowarzyszenia Nomada i Uchodźcy.info. Organizacje te powołały Konsorcjum, by wspólnym głosem apelować w kluczowych sprawach dotyczących przestrzegania praw i wolności człowieka w Polsce. Jak wynika z relacji cudzoziemców, funkcjonariusze Straży Granicznej w Terespolu, którzy prowadzą odprawy, ignorują prośby uchodźców o ochronę międzynarodową, a tym samym nie dopuszczają ich do złożenia wniosku o udzielenie statusu uchodźcy. Cudzoziemcy, którzy starają się o ochronę międzynarodową, są odsyłani na Białoruś, która nie jest dla nich bezpiecznym miejscem.

Skargi od uchodźców wpływają do organizacji masowo od ponad 4 lat. O nieprawidłowościach na polskich granicach, w szczególności na przejściu granicznym Brześć-Terespol, informowały m.in. Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Amnesty International, Human Rights Watch, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, a także Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka. Poważne naruszenia prawa i niewłaściwe traktowanie cudzoziemców przez funkcjonariuszy Straży Granicznej zostało potwierdzone w wielu raportach, w tym w obszernym raporcie Stowarzyszenia Interwencji Prawnej z pierwszego monitoringu przeprowadzonego na przejściu granicznym Brześć-Terespol już na początku 2016 roku¹.

Każdego dnia na przejściu granicznym w Terespolu pojawiają się cudzoziemcy bez dokumentów uprawniających do wjazdu na teren Polski. Stają przed funkcjonariuszami polskiej Straży Granicznej

¹ <https://interwencjaprawna.pl/docs/ARE-216-na-granicy.pdf>

i podczas krótkiej rozmowy opisują historie, które zmusiły ich do opuszczenia krajów pochodzenia. Wśród nich są osoby, które uciekają przed prześladowaniami, przemocą i torturami. Są wśród nich również kobiety uciekające ze swoimi dziećmi. W Polsce chcą znaleźć schronienie, czyli ubiegają się o nadanie statusu uchodźcy. Prawo do złożenia takiego wniosku gwarantuje cudzoziemcom art. 56 ust. 2 Konstytucji RP oraz prawo międzynarodowe.

Funkcjonariusze Straży Granicznej nagminnie jednak ignorują relacje o prześladowaniach, zagrożeniu życia i bezpieczeństwa. Zamiast tego stwierdzają w notatkach, że cudzoziemcy deklarowali ekonomiczne przyczyny wjazdu do Polski. Z raportu białoruskiej organizacji Human Constanta, która regularnie monitoruje sytuację na przejściu granicznym w Terespolu, wynika, że „polscy strażnicy graniczni są ewidentnie bezduszni i mają dyskryminujące podejście wobec uchodźców. Zdarzało się, że oficerowie polskiej straży granicznej mówili podniesionymi głosami oraz obrażali, wyśmiewali lub maltretowali ich, odmawiali przyjęcia dokumentów i wysłuchania”².

Według autorów raportu Human Constanta w pierwszej połowie 2019 roku uchodźcy przybywający w Brześciu próbowali ubiegać się w Polsce o ochronę międzynarodową co najmniej 1604 razy. Tylko w 136 przypadkach wnioski te zostały przyjęte. W styczniu 2019 roku średnio od 1 do 13 rodzin wsiadało codziennie do pociągu jadącego z Brześcia do Terespolu. W 39 przypadkach uchodźcy uciekali z kraju pochodzenia z powodu gróźb i prześladowań, których tam doznawali. 4 respondentów określiło tortury jako główną przyczynę ucieczki. W całym badanym okresie Human Constanta nie odnotowała żadnych deklaracji wyjazdów z krajów pochodzenia z powodów ekonomicznych.

Polska narusza prawo

W 2017 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPCz) wydał szereg zarządzeń tymczasowych nakazujących polskim władzom nieodsyłanie cudzoziemców na Białoruś i przyjęcie od nich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. Jednak polskie władze nie wykonały tych poleceń. Wzbudziło to niepokój m.in. Parlamentu Europejskiego³. W wyroku z grudnia 2018 r. w analogicznej sprawie przeciwko Litwie ETPCz stwierdził naruszenie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wobec nieprzyjęcia wniosków o azyl przez władze litewskie, a ponadto uznał, że Białoruś nie jest krajem bezpiecznym dla uchodźców z Czeczenii⁴. Z orzecznictwa polskich sądów również wynika, że procedura odmowy wjazdu na granicy jest prowadzona w sposób nieprawidłowy, a notatki służbowe sporządzane przez Straż Graniczną nie mogą być traktowane jako prawidłowe udokumentowanie przebiegu rozmowy pomiędzy funkcjonariuszem a cudzoziemcem⁵.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w odpowiedzi na postulat Rzecznika Praw Obywatelskich o zapewnienie, że na granicy będzie sporządzany przetłumaczony na język zrozumiały dla uchodźców i podpisany przez nich protokół z przeprowadzonych rozmów, poinformował, że Straż Graniczna nie

---

² Raport stanowi osobny załącznik do informacji prasowej.

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0442_EN.html, pkt 8.

⁴ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-188267>, w szczególności paragraf 113; skrót wyroku <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-12247>.

⁵ Podsumowanie orzecznictwa i analiza prawna: <https://www.hfhr.pl/dostep-do-procedury-azylowej-na-zewnetrznych-granicach-polski-stan-obecny-i-wyzwania-do-przyszlosc-raport-hfpc/>.

wprowadzi takiego rozwiązania, bo nie uważa je za potrzebne⁶. MSWiA kompletnie zignorowało przy tym orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego.

KONSORCJUM NA RZECZ UCHODźCÓW I MIGRANTÓW

Konsorcjum organizacji społecznych działających na rzecz uchodźców i migrantów powstało w 2017 roku. Zrzesza 9 organizacji społecznych: Amnesty International, Fundację Nasz Wybór, Fundację Polska Gościnność, Helsińską Fundację Praw Człowieka, Migrant Info Point, Polskie Forum Migracyjne, Stowarzyszenie Homo Faber, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Stowarzyszenie Nomada.

Misją Konsorcjum jest działanie na rzecz uchodźców i migrantów, by każdy mógł w pełni korzystać ze swoich praw i wolności. Celem organizacji jest tworzenie szerokiej platformy do wspólnych działań, wymiany doświadczeń, podnoszenia jakości pracy i debaty publicznej w obszarze migracji i integracji w Polsce.

<https://konsorcjum.org.pl/>

Kontakt dla mediów:

Jacek Białas (Helsińska Fundacja Praw Człowieka) 506 184 482

Witold Klaus (Stowarzyszenie Interwencji Prawnej) 606 150 670

Aleksandra Chrzanowska (Stowarzyszenie Interwencji Prawnej) 736 302 580

Anna Mazurek (Konsorcjum organizacji społecznych działających na rzecz uchodźców i migrantów) 505 023 311

---

⁶ <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/rozmowy-strazy-granicznej-z-cudzoziemcami-na-granicy-nieb%C4%99d%C4%85-protokolowane-odpowied%C5%BA-mswia-dla-RPO>